

(KULEYİNİ(R.A

<"xml encoding="UTF-8?>

KULEYİNİ(R.A)SİGATU'L-İSLAM EBU CAFER MUHAMMED B.YAKUB B. İSHAK [Ö. H/329,
M/908]

DOĞUM YERİ

İslam topraklarında Abbasi atlarının ayak seslerinden başka bir sesin işitilmediği bir zamanda, Şia'nın kalbi İran'ın Kuleyn köyünde atıyordu. İşte bu dönemde yani Gaybet-i Sugra döneminde bir çocuk dünyaya geldi.

Babası Yakub b. İshak çocuğun ismini Muhammed koydu. Muhammed'in kulağını çınlatan ilk sesler ezan ve ikame sesleriydi. Terbiyesini ilk olarak şefkatli ve iffetli annesinden aldı.

Muhammed (r.a), İslami temel eğitimini, babası ve hadis uzmanı dayısı Ali b. Muhammed b. İbrahim b. Aban'dan aldı.

İlköğrenimini Kuleyn'de bitirdikten sonra, Ehlibeyt (a.s) mektebini tanıma, o sınırsız ilim ve vahiy okyanusundan doyana kadar içmek için, Rey şehrine hicret etti.

Vatan, anne ve baba ayrılığı zor gelmesine rağmen Allah için adım atmış ve onun rızasını elde etmek için hicret ettiği için tüm bu sıkıntılar ona pek te zor gelmiyordu.

HEDEF SEÇİMİ

Kuleyni (r.a), Rey şehrine hicret ettiği dönemlerde şehir halkının büyük çoğunluğu Hanifi ve Şafii mezhebine mensuptu. Ancak etraf köylerde yaşayan Şiilerin güzel ahlakı Sünniler üzerinde olumlu ve derin etkiler bırakmıştı.

Ayrıca bu bölge, halk arasında Şii bölgesi olarak tanınıyordu.

O zamanlar büyük bir şehir olan Rey'de çeşitli akait ve mezhep mensupları huzurlu ve mutlu bir şekilde bir arada yaşıyorlardı. Ama bu huzur dolu yaşam bazen şahsı çıkar ve menfaatler yüzünden yerini kargaşaya ve ihtilafa bırakıyordu.

İsmailiye Fırkasına mensup kimseler, İran üzerinde egemenlik kurmak amacıyla bu bölgede kendi akait ve düşüncelerini tebliğ etmeye başladılar. Bu nedenle Rey, İsmailiye, Hanefi, Şafii ve Şia inançlarının toplandığı merkezi bir bölge konumundaydı.

Kuleyni (r.a), derslerinin yanı sıra diğer mezheplerin düşüncelerini de öğrendi. Böylece Şia inançlarını ortadan kaldırmak isteyen fırkaları tanıdı. Ayrıca toplumun hastalığını teşhis ederek çare ve çözüm yollarını aradı.

Toplumun hastalığını insanların Ehlibeyt (a.s) maarif ve hadislerinden uzaklaşmalarında, bu hastalığı tedavi etmenin tek yolunu ise, Ehlibeyt'in (a.s) hadis ve buyruklarını onlara ulaştırmakta görüyordu.

Muhammed (r.a), bu sıkıntılı dönemde hedefini belirlemişti. Bütün ihtilaflardan uzaklaşarak hadis öğrenip, yazmaya başladı. Rey'de yaşayan Ebu'l Hasan Muhammed b. Esedi Kûfi'nin huzurunda hadis ilmini başarıyla sürdürüyordu.

Zamanının çoğunu hadis ilmi öğrenmeye ayırmıştı. Bunun yanı sıra etrafında olan biten olaylar ve Şiaların sorunlarından ilgilenmeyi de ihmal etmiyordu.

Bir köşeye çekilip sadece kendini kurtarma düşüncesinde değildi. Aksine o ihtilaflı ve kargaşalı dönemlerde Şiilerin yanında yer aldı.

Kuleyni (r.a), Karamiteh gibi batıl inanç tebligatçılarının İslam toplumu üzerindeki tebligatı karşısında kahramanca durarak onların inançlarını sağlam delillerle reddetti.

Şia toplumunu bilinçlendirmek için "er-Redd-u alal Karamiteh" adlı kitabı yazarak Şiilerin hizmetine sundu.

Kuleyni'nin (r.a) yaşadığı dönemi hadis asrı olarak adlandırabiliriz. Zira başlattığı hadis ilmi ve hadis yazma çalışması tüm İslam ülkelerine yayılmıştı. Bu dönemde hadis ilmi tutkunları, diyar diyar dolaşıp hadis yazıyorlardı.

Ehlişünnet âlimlerinin bu asırda çalışmaları öyle bir hadde ulaştı ki sahip oldukları bütün ilmi değerlerinin bu çağa ait olduğunu söylersek mübalağa etmiş sayılmayız. Çünkü Ehlişünnet'in Kutub-u Sitte" adlı eserleri bu dönemde yazılmıştır.

Kuleyni (r.a) bu asırda hadis topluyor ve topladıklarını da yazıyordu. Bu asırda İmam Hadi (a.s), İmam Hasan Askeri (a.s) ve İmam Rıza'nın (a.s) öğrencileri hayatta olmalarına rağmen onlardan sadece küçük hadisler içeren notlar geriye kalmıştı. O notlarda o asırda yok olup gitti ve geriye yazılı bir eser kalmadı.

Resul-i Ekrem (s.a.a) ve Ehlibeyt'ten (a.s) miras kalan hadisler yok olma tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Muhaddislerin birer birer ölmeleri ve İmam Zaman'ın (a.f) gaybeti Şiaları bu paha biçilmez sözlerden mahrum bırakmıştı.

Kuleyni (r.a), zamanın hassas durumunu göz önünde bulundurarak; "Şia'nın bu hassas durumu sağlıklı bir şekilde atlatırsa rahatlığa kavuşacağını düşünüyordu." Hedef ve görevini tamamlamak için muhaddisler ve Ehlibeyt (a.s) öğrencilerinin merkezi olan Kum şehrine hicret etti.

Bu şehirdeki muhaddisler camilerde ve vakıflarda vasıtasız olarak Ehlibeyt İmamlarından (a.s) hadis naklediyorlardı. Bu büyük zatların varlığı hadis âşıklarının akın akın bu şehre gelmelerine neden oluyordu. Kuleyni'de (r.a) diğer hadis âşıkları gibi oraya hicret etti.

KULEYİNİ'NİN (R.A) ÜSTATLARI

Kuleyni (r.a), Ehlibeyt (a.s) âlimleri ve muhaddislerinden birçok hadisler rivayet etmiştir. Rivayet ettiği hadisleri saymak neredeyse imkânsızdır. Burada Kuleyni'nin (r.a) kendilerinden hadis naklettiği muhaddislerden bazılarının ismini zikretmeyi uygun görüyoruz:

2-Ahmed b. Abdullah b. Ümeyye (r.a)

3-Ebu'l Abbas Ahmed b. Muhammed b. Said b. Abdurrahman el-Hamedani (r.a)

4-Ebu Abdullah Ahmed b. Asim el-Asimi el-Kûfi (r.a)

5-Ebu Cafer Ahmed b. Muhammed b. İsa el-Kûfi (r.a)

6-Ahmed b. Mihran (r.a)

7-İshak b. Yakub (r.a)

8-Hasan b. Hafif (r.a)

9-Hasan b. Fadl b. Yezid el-Yemani (r.a)

10-Hüseyin b. Hasan el-Hüseyini el-Esved (r.a)

11-Hüseyin b. Ali el-Alevi (r.a)

12-Hüseyin b. Hasan el-Hüseyini el-Alevi (r.a)

Kuşkusuz ki her üstadın Kuleyni (r.a) üzerinde bir etkisi olmuştur. Ancak bunların arasında adeta Kuleyni ile özleşen bir şahsiyet göze çarpıyor. Öyle ki, Kuleyni denilince akla o yüce şahsiyet gelirdi.

Usul-u Kâfi'de yer alan rivayetlerin üçte biri ondan nakledilmiş ve kaynaklarda ismi sıkça anılmaktadır. Öyle ki Usul-u Kâfiyle yaşamakta ve 7140 hadis senedinde adı geçmektedir.

Bu şahsiyet Ali b. İbrahim el-Kummi'den